

et beneficiis plurimis comiter habiti, in summa calamitate fuimus, ita quidem penitus animo meo inhesit sedes illa terrarum ut postea semper loco patrie michi haberetur. et sane nil ego extra Italiam^(a) vidi eamque ipsam non omnem. sed earum, quas utique videre contigit^(b) regionum, nulla aut prospectu^(c) coeli aut situ fertilitateque terrarum aut, quod ante omnia precipuum est, indulgentia hominum, prestat. ac ita quidem constitutum est michi ut, si unquam more iudicioque meo vivere michi liceat, ea vite mortisque sedes sit. quamobrem magna me sollicitudo tenet ne quid ingruat adversi, ne quid patiatur incommodi. vides gentem illam in summa libertate natam solutissimis legibus vivere: que res esse damno solet iis^(d), qui uti nesciant libertate. sentis gravibus inter se odiis non modo privatos aut principes viros, sed et populos laborare, tam quidem ex presentibus causis quam damnis retro latis, ac ne minus quidem ex ea que omnium malorum mater est, invidia. accedit ad hec summa rerum omnium copia, que laxivire animos faciat nec sinat sue ipsos salutis meminisse, et assuetudo quedam iam facta bellorum. cumque dudum pacatissima regio esse solebat, nuper et externis et internis^(e) bellis exercitata est^(f). imminet præterea non usquequa aspernenda res, metus^(g) Germanorum, ex qua natione editus patrie preses occisus est. iuncti^(h) illi erant summi principes sanguine atque arctissima necessitudine, quos optare vindictam verisimillimum michi videtur.....⁽ⁱ⁾

(a) *B* nil esse Italiam *PM c. 107 b in marg.* « *Obscura sententia: est corrígenda.* » *Correxi locum collatum cum alio codice.* *B*^j *P* extra (b) *B* *P* contingit (c) *B* *per* *spectu* (d) *B*^j *P* *his* (e) *P* *intestinis* (f) *B*^j *exercitata sit* (g) *B* *P* *usquequa* aspernanda res metusque *B*^j non usquequa aspernanda res, metus *PM* « *Corrigenda est hoc modo: non usquequa aspernanda res, metus G.* Ita enim legit quartus codex ». (h) *B* *Inventi* (i) *B* *P* *in marg.*: « *Imperfecta.* » *PM* « *Epistola hęc imperfecta est, at, licet titulo careat, mihi tamen pro comperto est scriptam eam esse ad patriarcham Aquileiensem.* »

« per ipsum Ratulfum in duodena dicti mag. Zamboni in ratione ducatorum viginti sex auri in anno - item libras viginti quatuor - et dictas pecunie quantitates ser Vergerius q. ser Iohannis de Verzeriis de Capite Ystrie assereret se teneri et dare debere dicto Rantulfo occaxione administrat. tutelle et bonorum et rerum dicti

Rantulfi - id circho dictus ser Verzerius principaliter se obligando sine aliqua exceptione iuris - promisit - pres. d. Machagino de Grompo legum doctore, d. Pizacomo de Pizacomini legum doctore, d. Iohane Porzelino legum doctore &c. ». (Archivio Notarile di Padova, *Atti di Boninsegna da Pontedibrenta*, II, c. 407).

colto amorevolmente in tanta scia-
gura con i suoi;

quel Friuli, che fra
tutte le regioni
d'Italia gli sembra
la più ridente, la
più gentile,

sicchè ivi vorrebbe
vivere e morire.

Esprime i suoi
timori per quella
gente di libero sen-
tire,

travagliata dalle
lotte intestine, og-
getto delle brame
altrui,

insidiata dalla pro-
pria ricchezza, ed
ormai abituata a
far guerra.

Aggiungasi an-
cora il pericolo che
vengano i Tedeschi
a vendicare l'as-
sassino del pa-
triarcha Giovanni,
congiunto com'era
de' più alti prin-
cipi loro.